

## ВИДАТНИЙ СЛУЖИТЕЛЬ КЛЮ

*«Каждая эпоха оставляет в памяти свой след: одна – бледный, слабый и поверхностный, другая – сильный и глубокий...Интересы настоящего находят своё отражение в прошлом... История есть не только средство познания, но и средство легализации определённых интересов настоящего» («Афганцы» Донеччины: историко-*

мемориальное издание / А.А. Костыря, А.Л. Третьяк, П.В. Добров и др. – Донецк, 2010. – с.26,31)

Цей важливий методологічний вислів взятий з однієї з останніх фундаментальних праць відомого українського історика, доктора історичних наук, професора, заслуженого працівника освіти України, академіка, декана історичного факультету Донецького національного університету, гетьмана деканів історичних факультетів всєї України, керівника потужної наукової школи Петра Васильовича Доброва.

Серед історичного співтовариства вряд чи знайдеться більш популярна постать. Без перебільшення можна сказати: Доброва знають усі! Одне прізвище чого варто.

Зрозуміло, це – жарт. Проте в особистості Петра Доброва дивним чином поєднується промовисте прізвище із дійсно добродійною діяльністю. Спитайте у будь-кого, хто особисто знайомий з Петром Васильовичем, і переконаєтесь, що кожний згадає хоча б один випадок, коли Добров чимось допоміг. Він – як флагманський корабель, що долає своєю статуєю бурхливі хвилі життя і веде за собою інших. Бо ж відомо, як корабель назвеш...

А життєвий океан не завжди був тихим і лагідним. Дитина з багатодітної воєнної родини, Петро Добров з малечку покладався на свої сили, робив себе сам, шукав свою долю. Мабуть, найбільше вплинула на формування чоловічого характеру важка шахтарська праця молотобійця. Як відомо, «Донбас порожняк не гонить»: як би не було складно, тільки вперед!

Вже півстоліття Петро Добров вірно служить музи історії – Клію: студент, аспірант, асистент, доцент, професор, академік. Коло його наукових інтересів досить широке, про що свідчать хоча б теми докторських і кандидатських дисертацій, захищених під керівництвом вченого. Науковій школі професора Доброва (а це 68 осіб, 49 кандидатів та 19 докторів наук) належать провідні позиції в історичній науці на пострадянському просторі.

Однак є тема, що стала визначальною ще із студентських років. Це тема Війни. Чим далі воєнне лихоліття від сьогодення, тим складніше досліджувати цю тему. У одних виникає спокуса навести глянець на переможців, уявити війну як різновид «гри-стрілялки», інші, навпаки, знаходять задоволення у трагічних сторінках війни, не жалкуючи чорної фарби для втрат і помилок. Треті – на жаль, їх голос стає все гучнішим – намагаються взагалі викоренити у молодого покоління пам'ять про Велику Вітчизняну війну, замінити День Перемоги, днем скорботи, а Радянську Армію-визволительку називають чужою, «окупаційною». Мабуть, через те, що інша армія для них «своя». Нещодавно побачив вислів одного з «професійних патріотів», який сумно зауважив, що «9 травня на десятиріччя загальмувало український шлях до Європи». Є такі в Україні.

Саме тому науково вивірене, документально доведене, солдатською кров'ю полите знання про Велику війну є не тільки засобом пізнання про минуле, але, як ми відмічаємо у наведеній в епіграфі цитаті П. Доброва, є «засобом легалізації певних інтересів сучасного». Точно сказано.

Професор Добров досліджує різні аспекти воєнної та повоєнної доби: бойовий шлях дивізії, праця жінок під час війни, підготовка робітників у повоєнний період. Але мене особисто приваблює фундаментальне дослідження про дійсних, а не «виставочних» патріотів – про героїв народного ополчення. Знаю, як складно було із джерельною базою (не до паперів було, коли ворог стояв у порога домівки), давалися взнаки стереотипи генеральського мислення про війну, дуже короткий воєнний шлях більшості героїв-ополченців тощо. Тим вагоміше цінність такого історичного дослідження. Задля інтересів сьогодення, щоби дійсно ніхто і ніщо не було забуто.

На останок дещо особисте. Знаю Петра Васильовича не один десяток років. Познайомились ще в історичних архівах, працюючи над близькими темами кандидатських дисертацій. Разом проходили підвищення кваліфікації викладачів суспільних дисциплін (тоді це була серйозна справа). Тривалий період спілкувались як лектори Всесоюзного товариства «Знання». І скрізь, де з'являвся Петро Добров, навколо нього виникала якась особлива аура невимушеності й товариськості. Мабуть, це дар Божий. Не всім це дано.

Вітаючи свого друга і колегу із ювілеєм (для людини – поважним, для історії – мить), хочу побажати Петру Васильовичу Доброву міцного здоров'я, «добровської» доброзичливості, історичного оптимізму, наукової новизни і продовження вірного служіння музі Історії – Клію.

**Шатохін Анатолій Миколайович,**  
доктор соціологічних наук, професор,  
академік Академії наук вищої освіти України  
та Міжнародної Академії аграрної освіти